

Controleprotocol Land van Cuijk 2025

De raad van de gemeente Land van Cuijk;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 oktober 2025;

gelet op artikel 213 Gemeentewet, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de Kadernota rechtmatigheid, de Nota verwachting accountantscontrole SiSa en de Controleverordening Land van Cuijk 2023;

besluit:

vast te stellen het Controleprotocol Land van Cuijk 2025.

1. Inleiding

In artikel 213 van de Gemeentewet is opgenomen dat iedere gemeente een controleverordening dient op te stellen. In het verlengde van de controleverordening is dit controleprotocol opgesteld. In dit protocol regelt de gemeenteraad een aantal zaken ter afbakening en ondersteuning van de uitvoering van de jaarrekeningcontrole, het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording en daarmee ook het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college. Met dit controleprotocol stelt de raad nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor de jaarrekeningcontrole 2025 en toekomstige jaren.

1.1 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan:

- het college over de te hanteren verantwoordings- en rapportagegrens voor de rechtmatigheidscontrole en de daarvoor geldende normstelling en;
- de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van de gemeente Land van Cuijk.

De gemeenteraad kan de accountant alleen nadere aanwijzingen geven voor zover deze strikter zijn dan de wettelijke minimumeisen.

1.2 Wettelijk kader

De Gemeentewet (GW), artikel 213, schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393, eerste lid van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Dit, voor de controle van de in artikel 197 van de GW bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

De verordening ex artikel 213 GW voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Land van Cuijk (de "Controleverordening gemeente Land van Cuijk 2024").

In het verlengde van deze controleverordening is dit controleprotocol¹ opgesteld. Dit protocol regelt een aantal zaken ten aanzien van de jaarrekening controle, en daarmee tevens over het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Land van Cuijk.

Het normenkader bevat de externe wetgeving, de gemeentelijke verordeningen en raadsbesluiten met bepalingen over financieel handelen.

1.3 Hardheidsclausule

Ondanks het feit dat het normenkader zorgvuldig is opgesteld, is het moeilijk te garanderen dat dit kader limitatief is. Dit betekent dat in die gevallen waarin interne wet- en regelgeving, zoals die is opgenomen in het normenkader niet voorziet dan wel (interpretatie)ruimte laat, het college gemandateerd is om beslissingen te nemen. Besluiten van het college in deze worden ter kennis van de raad gebracht.

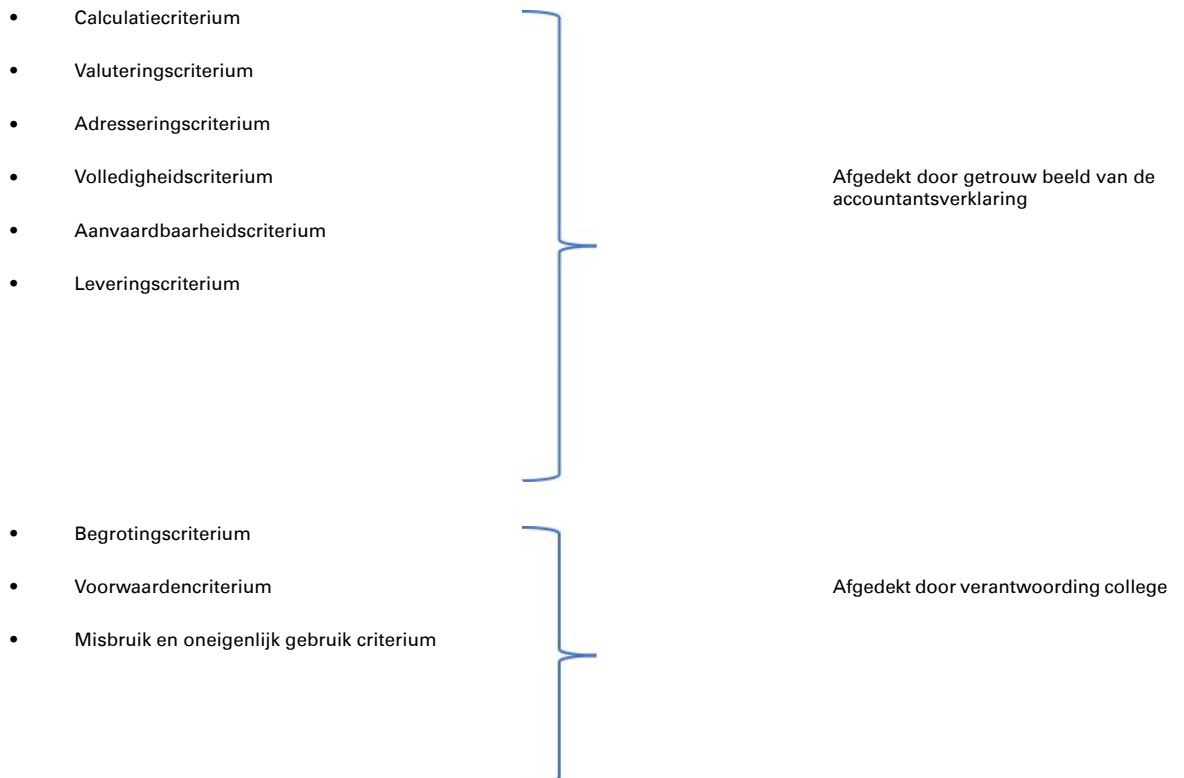
1) Dit controleprotocol kan voor meerdere jaren gelden. Het normenkader moet jaarlijks worden vastgesteld.

2. Rechtmatigheidsverantwoording en de rechtmatigheidscriteria

In artikel 212 GW wordt gesteld dat het college van burgemeester en wethouders zorgdraagt voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de financiële beheerhandelingen.

Met de rechtmatigheidsverantwoording doet het college een uitspraak over de rechtmatige totstandkoming van de (jaarrekening)cijfers. De accountant doet hier dus geen uitspraak meer over, maar toetst de betrouwbaarheid (getrouwheid) van deze rechtmatigheidsverantwoording van het college richting de raad.

In het kader van de rechtmatigheidscontrole worden negen rechtmatigheidscriteria onderkend:

In het kader van het *getrouwheidsonderzoek* besteedt de accountant aandacht aan de eerste zes criteria.

Voor de oordeelsvorming over de *rechtmatigheid van het financieel beheer* dienen de onderstaande drie rechtmatigheidscriteria expliciet aan de orde te komen:

- het begrotingscriterium;
- het voorwaardencriterium;
- het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium).

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium kenmerkt zich door controle op overschrijdingen van de geautoriseerde begroting na begrotingswijzigingen in het boekjaar, in lijn met de Financiële verordening Land van Cuijk. Onderdeel van de rechtmatigheidsonderbouwing is vaststellen of er sprake is van dit soort overschrijdingen en of ze passen binnen het gemeentelijk beleid en met reden zijn toegelicht in de jaarrekening. Alle afwijkingen (veelal overschrijdingen) van door de gemeenteraad vastgestelde budgetten worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Indien afwijkingen wel passen binnen door de gemeenteraad vastgestelde kaders, wordt bij deze afwijkingen verwezen naar de toelichting in de jaarstukken. De andere afwijkingen worden nader toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheerhandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse interne en externe regel-

gevingen en worden jaarlijks geactualiseerd in het normenkader. Dit normenkader wordt jaarlijks door de raad vastgesteld.

Voorwaarden hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O criterium)

De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving.

Onder *misbruik* wordt verstaan:

Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheidsgelden kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude om zich onrechtmatig overheidsgelden toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder *oneigenlijk gebruik* wordt verstaan:

Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan. De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving.

Misbruik is onrechtmatig, oneigenlijk gebruik niet. Wanneer sprake is van misbruik van overheidsgelden moeten deze gelden door de gemeente worden teruggevorderd. Als misbruik niet is gecorrigeerd en/of teruggevorderd, voor zover de verantwoordingsgrens wordt overschreden, telt de fout mee voor de rechtmatigheidsverantwoording.

De controle op rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normenkader. Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad.

De controle op rechtmatigheid is uitsluitend van toepassing voor zover deze directe financiële beheerhandelingen betreffen of kunnen betreffen.

De commissie BBV heeft een standaardtekst opgesteld voor de rechtmatigheidsverantwoording. De standaardtekst zal opgenomen worden in de jaarrekening.

3. Reikwijdte accountantscontrole

Zoals in artikel 213, lid 3 van de Gemeentewet is voorgeschreven zal de accountant (op grond van de uitgevoerde controle) in zijn verklaring aangeven of:

- de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
- de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet rechtmatig tot stand zijn gekomen;
- de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 en
- het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.

Het verslag van bevindingen bevat in ieder geval bevindingen over:

- de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken en
- de tabel van fouten en onzekerheden voor specifieke uitkeringen.

De accountant stelt de getrouwheid van de jaarrekening vast. Het college neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. De accountant zal toetsen of de jaarrekening getrouw is en toetst daarbij dus ook of de rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave geeft. In de controleverklaring van de accountant wordt dus geen afzonderlijk oordelen meer gegeven over het aspect van de rechtmatigheid. De rechtmatigheidsverantwoording wordt dan in feite een "toelichting in de jaarrekening" waarover de externe accountant alleen een getrouwheidsoordeel afgeeft.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet, alsmede de uitgangspunten en standpunten van de Commissie BBV en de aanwijzingen en beroepsvoorschriften van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants(NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

4. Goedkeurings- en rapporteringstoleranties

3.1 Algemeen

Voor het oordeel over het getrouw beeld van de jaarrekening en de financiële beheers- handelingen richt de accountant de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten. De accountant baseert zich daarbij onder andere op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties.

3.2 Goedkeuringstoleranties

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers wordt beïnvloed.

Voor de goedkeuringstoleranties volgt de raad de volgende wettelijke minimumeisen:

	Strekking controleverklaring		
	Goedkeurend	Met beperking	Verklaring van oordeel onthouding/ Afkeurende verklaring
Afwijking in de jaarrekening <i>en</i> onzekerheden in de uitvoering van de controle	≤ 2%	> 2% - ≤ 4%	> 4%

3.3 Rapporteringstoleranties

De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen van de accountant.

De rapporteringstolerantie wordt gespecificeerd in de Financiële verordening. Opgenomen in de financiële verordening onder artikel 11 lid 3 > € 0,2 miljoen vindt een toelichting plaats.

3.4 Verantwoordingsgrens rechtmatigheidsverantwoording

De grens waarboven afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden opgenomen wordt gespecificeerd in de Financiële verordening (artikel 11 lid 2). Ligt het bedrag van de afwijkingen onder de vastgestelde grens dan is sprake van goedkeuring en kan het college aangeven rechtmatig te hebben gehandeld. Boven het vastgestelde percentage moet het college de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De rechtmatigheidsverantwoording heeft als doel om de kwaliteit van de gemeentelijke bedrijfsvoering te verbeteren.

3.5 Verantwoordingsgrens Specifieke uitkering (SiSa-bijlage bij de jaarrekening)

Via een aparte bijlage bij de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over een nader bepaald aantal specifieke uitkeringen (Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa). Het ministerie van BZK heeft voorgescreven dat de getrouwheid en rechtmatigheid van deze bijlage met dezelfde toleranties gecontroleerd dient te worden als de jaarrekening, wel geldt een specifieke rapporteringstolerantie. In het kader van de Single information Single audit (SiSa) zijn door het ministerie van BZK de onderstaande rapporteringstoleranties voorgescreven ten aanzien van de geconstateerde fouten bij deze specifieke uitkeringen:

Rapporteringstolerantie SiSa:

Omvang specifieke uitkering	Rapporteringstolerantie
≤ € 125.000	€ 12.500
> € 125.000 en ≤ € 1 miljoen	10% van de specifieke uitkering
> € 1 miljoen	€ 125.000

Bovenstaande betekent dat de accountant alle geconstateerde tekortkomingen en onzekerheden rapporteert die afzonderlijk op regeling niveau de bovenstaande rapporteringstolerantie overtreffen.

4. Rapportage

4.1 Rapporteren door het college

Het college geeft middels de door de commissie BBV voorgeschreven rechtmatigheidsverantwoording aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze, binnen de verantwoordingsgrens, in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders. Deze kaders zijn onder meer de begroting, gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Bij overschrijding van de rechtmatigheidsverantwoordingsgrens beschrijft het college de overschrijdingen met in de paragraaf Bedrijfsvoering welke actie zij onderneemt om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

4.2 Rapporteren door de accountant Overleg accountant

Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek afstemmingsoverleg plaats tussen de accountant en de auditcommissie van de raad, de portefeuillehouder financiën, de teammanager van de financiële afdeling, de teammanager Rechtmatigheid en Advies en de concern-controller.

(Gemeentewet artikel 213 is in artikel 4, lid 3). Details zijn opgenomen in Bijlage 1.

Rapportage accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

Interim controles

In het derde/vierde kwartaal van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht (de zogenaamde Managementletter). Het resultaat wordt in een rapportage integraal en rechtstreeks ter kennis gebracht van en besproken met de Auditcommissie. Bestuurlijk relevante zaken worden, op grond van de overeengekomen rapportagewensen, ook aan de gemeenteraad gerapporteerd.

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het college van burgemeester en wethouders.

In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw financieel beheer en verantwoording daarover waarborgen. De Auditcommissie ontvangt hiervan eveneens een exemplaar.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in onderdeel 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, uitmondend in een oordeel over de jaarrekening. Deze accountantsverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de door het college van burgemeester en wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Als de accountant bij een controle afwijkingen constateert die leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende verklaring, meldt de accountant dit direct schriftelijk aan de raad en zendt hij een afschrift hiervan aan het college.

Verdere details met betrekking tot de rapportering van de accountants zijn opgenomen in Bijlage 2.

5. Intrekken oude controleprotocol

Het Controleprotocol gemeente Land van Cuijk 2024 wordt ingetrokken.

6. Inwerkingtreding en citeertitel

- Dit protocol treed in werking op de dag na bekendmaking, met dien verstande dat zij van toepassing is op de accountantscontrole van de jaarrekening en deelverantwoordingen van het verslagjaar 2025 en later.
- Dit protocol wordt aangehaald als: 'Controleprotocol gemeente Land van Cuijk 2025'.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Land van Cuijk in zijn openbare vergadering van 11 december 2025.

*De griffier,
Olof Mudde*

*De voorzitter,
Marieke Moorman*

Bijlage 1: Accountantsoverleg

Onderstaand is de overlegstructuur in een communicatiematrix vastgelegd. Uit oogpunt van doelmatigheid heeft het de voorkeur zoveel mogelijk gesprekken te combineren. In het kader van het bestuurlijk overleg en de rapportage kunnen de volgende contacten tussen de accountant en het bestuur en management als regel van toepassing zijn.

	Aantal per jaar	Toelichting
Auditcommissie	Minimaal 3	De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant. De Auditcommissie is het aanspreekpunt voor de accountant voor de opdrachtformulering. Met de Auditcommissie zal voorafgaand aan de controle een overleg plaatsvinden om te komen tot een afstemming inzake de nadere invulling van de controleopdracht. Eventuele tussentijdse belangrijke bijstellingen van de controle zullen tussentijds worden teruggekoppeld naar de Auditcommissie. Daarnaast zullen de bevindingen van de eindejaarscontrole (op basis van het concept en definitief rapport van bevindingen) worden besproken met de Auditcommissie. De raad ontvangt integraal alle uitgebrachte rapportages.
Griffier		Met de griffier vindt overleg plaats over de opdrachtverstrekking, informeel voortgangsoverleg naar behoefte en de momenten en wijze waarop de rapportages aan de raad worden voorgelegd.
Gemeentesecretaris/ concerndirecteur/ concerncontroller	Periodiek	De gemeentesecretaris en (concern)controller zijn voor de accountant belangrijke gesprekspartners binnen de gemeentelijke organisatie. Bijeenkomsten: pre-audit gesprek, de bespreking van de bevindingen van interimcontrole (op basis van de concept managementletter) en de eindejaarscontrole (op basis van het concept rapport van bevindingen).
Concerncontroller/ Teammanager Financiën	Minimaal 3	Het financieel management is voor de accountant het eerste aanspreekpunt. Er zijn drie natuurlijke momenten: het pre-audit gesprek, de bespreking van de interim controle en van de eindejaar controle. Daarnaast kan naar behoefte worden gekozen voor tussentijdse voortgangsgesprekken.
Sectoren/diensten/ Ciso	In overleg	Binnen de sectoren/ diensten zal, in het kader van onze controle, nader overleg van toepassing kunnen zijn met de directeuren/teammanagers en verantwoordelijken voor de relevante primaire processen.
Wethouder Financiën	3	Pre-auditgesprek, bespreking bevindingen interim controle en eindejaar controle.
College van burgemeester en wethouders en gemeenteraad	In overleg	Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van het college en de gemeenteraad.

Bijlage 2: Rapportage Accountant

Rapportage Accountant

Rapportage	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Managementletter dan wel Verslag van bevindingen interim-controle	Na afronding van de interim controle.	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen evenals overige van belang zijnde onderwerpen. Voortgang groeiproces invoering rechtmatigheid.	Raad (hoofdpijnen) Auditcommissie College
Verslag van bevindingen	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Wettelijk: De vraag of inrichting van het financieel beheer en van de financiële organisatie een getrouwe verantwoording mogelijk maken. Daarnaast resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met afgesproken rapporteringstoleranties. Relatie tussen de controlerolantie ingevolge controleverordening en de feitelijke bevindingen.	Raad Auditcommissie
Accountantsverklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Oordeel van de accountant over de mate waarin de gemeenterekening een getrouw beeld geeft in overeenstemming met verslaggevingsvoorschriften.	Raad Auditcommissie